

Quan l'emoció és l'espectacle

Vicenç Villatoro, periodista i ex-director del diari 'Avui', analitza la Nit dels XXV Premis Octubre com a fenomen televisiu. I des de la seva butaca de telespectador lúcid assegura que es va tractar d'una festa "espectacular, moderna i progre".

Què devia pensar la senyora Maria i el seu marit, el senyor Vicenç, quan disabte al vespre, després dels tres gols d'en Ronaldo, amb el cos ben disposat i l'humor benigne, va sortir per la pantalla de TV3 l'anunci de la Gala Literària dels Premis Octubre? Què es devia pensar que era aquell objecte televisiu no identificat? Una espècie de Premi Planeta il·lustrat amb actuacions musicals? Un programa especial de cap d'any, fet amb l'excusa d'uns premis literaris? El peatge que havia de pagar aquella nit TV3 –sort que ja tenia l'audiència feta amb el Barça, la clientela contenta i el resum dels gols del Ronaldo al 33!– pel seu caràcter de televisió pública, catalanista i amb presència al País Valencià? Un míting camuflat? Una nit de *varietés* cultes i refinades?

Quan es va crear TV3 es parlava molt de la senyora Maria: era el nom que es donava a l'espectadora normal i corrent, típica, sense atributs, aquella per a qui teòricament feiem la televisió. No sé si vostès la coneixen, la senyora Maria. Jo no. Fins i tot dubto que existeixi, tot espectador televisiu té uns atributs, uns interessos, unes curiositats. Per tant, no tinc ni idea del que pensava la senyora Maria quan de la mà de la Rosanna Pastor li anaven subministrant a domicili una dosi –de periodicitat anyal– d'un producte curiós, es-

trany i poc convencional. Com que no la conec, amb prou feines intentaré explicar què li semblava a un més o menys hipotètic senyor Vicenç, les curiositats i les dèries del qual em resulten més familiars. I no oblidem que parlar de televi-

"La primera sensació televisiva de la Nit és que estàvem davant de la retransmissió d'uns premis literaris que no volia semblar-ho".

sió, del que et sembla el que veus per la televisió, és entrar en el regne de la més absoluta discrecionalitat.

La primera sensació televisiva de la Nit dels Octubre és que estàvem davant de la retransmissió d'uns premis literaris que no volia semblar la retransmissió d'uns premis literaris. Amb un risc molt gran: que, realment, al final, no ho semblés perquè no ho fos. Hi ha una tipologia mental d'un sopar literari. Es tractava de desmentir-la i de desmentir-la per la via de l'espectacle. Per tant, literatura arrebossa-

da d'espectacle des del primer moment, des que surt per primera vegada la Rosanna Pastor a l'escenari, s'hi passeja amb taules d'actriu –una mica inútilment, perquè ens l'ensenyen gairebé tota l'estona en un pla molt curt, molt tancat, que per cert ella aguanta perfectíssimament– i comença a parlar. Pel que diu, per com ho diu i per on ho diu, ja es veu que ens intenten vendre com a idees essencials de la festa: espectacular, moderna i progre. Espectacular i moderna per l'escenografia, per la llum, pel mateix vestit de la presentadora. Progre, perquè Rosanna Pastor fa progre –inevitable recordar-la com un dels factors més indiscutibles de la molt discutible *Tierra y Libertad*– i perquè comença a dir coses progressives: el discurs de la tolerància, de la multiculturalitat, del mestissatge cultural. La paraula "lluïta" repetida una pila de vegades.

Primer penses: que llestos, els dels Premis Octubre. Tenen unes quantes atraccions musicals variades i interessants, des de la presència més continuada del Manu Dibango fins a uns gitanos del Rajasthan que semblen trets d'un vídeo de promoció del *National Geographic*, passant per uns cubans salseros molt ballables i per la canya –diu que en diuen– dels Obrint Pas. Com ho lliguem? Doncs amb un discurs progre de la barreja de cultures. Fantàstic. Aconseguiu així apropiat-nos termes com "to-

RAFA GIL

D'esquerra a dreta: Josep Ballester, Premi Vicent Andrés Estellés de poesia; l'editor Eliseu Climent; Vicent-Josep Escartí, Premi Andròmina de narrativa, i Mònica Surís, que va recollir el Premi Joan Fuster d'assaig, en nom d'Alfred Bosch.

Foto esquerra: Ferran Romero (a l'esquerra), rector de la Universitat Jaume I de Castelló, i Carles Solà, rector de la Universitat Autònoma de Barcelona i president de la Conferència de Rectors de les Universitats de l'estat espanyol. Foto dreta: Adam Michnik, polític rus, i la periodista, també russa, Seda Poupianski.

Foto esquerra (d'esquerra a dreta): Ramon Cerdà, ex-president de la Fira de València; Ciprià Ciscar, secretari d'organització del PSOE i esposa, i Miquel Serra, director del 'Diari de Balears'. Foto dreta (d'esquerra a dreta): el recentment nomenat *honoris causa* per la UJI Alfred Giner Sorolla, Maria Teresa Escalas, l'escriptor alguerès Rafael Caria i la compositora Matilde Salvador.

RAFA GIL

RAFA GIL

Foto esquerra: Jaume Ferrús (amb la mà al cap), directiu de Cable i Televisió Europa, i Amadeu Fabregat (en primer terme), ex-director general de RTVV. Foto dreta (d'esquerra a dreta): el dramaturg Rodolf Sirera amb Ramon Muntaner, delegat del SGAE a Barcelona, i els periodistes Ramon Pellicer i Àngels Barceló.

Foto esquerra: Òscar Ribas, ex-president d'Andorra (esquerra), amb Mohamed Abdelaziz, president de la RASD. Foto dreta (d'esquerra a dreta): Pere Canturri, ministre de Cultura d'Andorra; Xavier Pomés, conseller de Governació de la Generalitat de Catalunya; l'editor Eliseu Climent; Joan M. Pujals, conseller català de Cultura, i Abdelaziz Rahavi, ambaixador d'Algèria.

Foto esquerra: el poeta guardonat amb el Vicent Andrés Estellés, Josep Ballester (esquerra), i Vicent Esteve, del Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament del País Valencià. Foto dreta: el grup cubà de salsa Mi Son, en un moment de la seua actuació.

Foto esquerra: el grup valencià de rock Obrint Pas. Foto dreta: Daniel Giralts-Miracle, en un moment del còctel ofert abans del sopar de lliurament dels XXV Premis Octubre.

RAFA GIL

RAFA GIL

RAFA GIL

Foto esquerra: Òscar Ribas, ex-president d'Andorra (esquerra), amb Agustí Contijoch, president de la PIME de Catalunya. Fotos central i dreta: l'editor Eliseu Climent i el conseller de Governació de la Generalitat de Catalunya, Xavier Pomés, amb Àngel Colom, del Partit per la Independència i amb l'ex-ministra de Cultura, Carme Alborch, respectivament.

Foto esquerra: la cantant Núria Feliu a les postres del sopar dels Premis Octubre. Foto dreta: el priodista Antoni Mestre, fent de mestre de cerimònia i obrint l'esdeveniment cultural.

lerància" o "multiculturalitat" que tan sovint es fan servir contra la cultura catalana i contra el nacionalisme. Que llestos que són. I sí, són llestos, però l'opció progrè també té els seus riscos. Per exemple, que per presentar un grup de son cubà que no precisava de cap coartada ideològica per justificar-se —era un grup per fer ballar el personal— es fes servir una introducció d'un filo-castrisme aparent del tot innecessari. O que per premiar al Polisario l'espectador despistat descobrís en la seva pantalla durant una estona televisivament molt llarga un senyor parlant-li en àrab sense subtítols, i només tra-

duït —al castellà, per cert; no hi ha traductors de l'àrab al català?— al final d'una parrafada de la qual només s'entenia que de tant en tant hi sortia l'Ausiàs March. Amb la senyora bielorussa dels nens de Txernòbil va passar el mateix, però somreia més.

Modern i progrè. I espectacular. Oi que tenim la tele? Doncs fem espectacle. Però, des de casa, prop de les dotze de la nit, amb els gols del Ronaldo al 33, certes exhibicions ètniques resulten un espectacle molt dur, molt selectiu. I la música de ball funciona molt bé quan pots ballar, però a casa no balles. El senyor Vicenç, confessaria

avergonyit que aprofitava les actuacions musicals de la vetllada per tal de fer *zapping*, i retornava televisivament a València quan esperava o la presència de la Rosanna Pastor —un dels actius més considerables d'aquesta edició dels Octubre, televisivament parlant— o la proclamació d'un premi. Espectador estrany, el tal senyor Vicenç preferia un pla del públic —per intentar trobar-hi els amics, potser, però també perquè això era més específic, més propi i intransferible de la retransmissió d'uns Octubre— que no pas una actuació a l'escenari que podia ser de qualsevol programa enllaunat per a una

Dalt, a l'esquerra (de dreta a esquerra): el sociòleg Salvador Cardús amb Max Cahner i Miquel Vilar. Dalt, a la dreta: Eliseu Climent, amb el conseller Joan Romero i el diputat d'ERC Josep Lluís Carod Rovira.

Els Premis EL TEMPS del 1996

ARTS PLÀSTIQUES

RAFA GIL

MÚSICA

RAFA GIL

L'escultor Andreu Alfaro va ser l'encarregat de donar aquest premi a Josefina Matamoros, directora del Museu d'Art Modern de Ceret.

Enric Aliaga (esquerra), president de Unió Musical de Llíria, atorga el premi de música al compositor Carles Santos.

RAFA GIL

TEATRE

SOLIDARITAT INTERNACIONAL

RAFA GIL

El dramaturg Rodolf Sirera (esquerra) dóna l'estatueta dissenyada per l'artista valencià Miquel Navarro a Manuel Vilanova, en representació del grup de Vila-real Xarxa Teatre.

Mohamed Abdelaziz, president de la RASD i secretari general del Front Polisari, rep el premi de mans del rector de la Universitat Autònoma de Barcelona, Carles Solà.

RAFA GIL

DIFUSIÓ INTERNACIONAL DE LA CULTURA CATALANA

COMUNICACIÓ

RAFA GIL

Jordi Vilajoana (esquerra), president de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió, rep el premi de mans del professor de català de la Universitat de La Trobe (Austràlia), Robert Archer.

El director d'EL TEMPS, Joan Marí (esquerra), dóna el premi i cedeix la paraula a Miquel Serra, director del recentment aparegut 'Diari de Balears'.

RAFA GIL

ESPORTS

L'alpinista Araceli Sagarra, amb el seu premiador, el pilotari Francesc Cabanes "el Genovés".

RAFA GIL

CINEMA

L'actriu Rosanna Pastor (esquerra) va ser l'encarregada de donar el premi a la jove actriu barcelonina Ingrid Rubio.

RAFA GIL

MEDI AMBIENT

Irina Gruixevana, vice-presidenta de la Fundació per als Nens de Txernòbil, a Minsk (Bielorússia), amb l'estatueta.

RAFA GIL

Dalt: Pilar Rahola va mostrar un bon entenent amb socialistes valencians i EUPV, potser fruit del pacte tripartit a l'Ajuntament de Barcelona. Al centre, a l'esquerra: Amadeu Fabregat i Jordi Garcia Candau, ex-director general de RTVE.

Dalt, a la dreta: Ramon Pellicer, Fina Brunet i Àngels Barceló, tres rostres populars de la televisió durant el còctel. Baix: Un moment de la jam final de tots els grups musicals que actuen al llarg de la nit dirigida pel músic camerunès Manu Dibango.

cadena minoritària a una hora in-tempestiva. La idea que l'espectacle i les actuacions musicals són el que obren la porta a una audiència massiva em sembla que s'hauria de començar a debatre. Em sembla que no.

Per tant, poc espectacle televisiu en la nit dels Octubre? No, en absolut. No sé per a la senyora Maria, però si més no per al senyor Vi- cenç hi va haver espectacle, però

no s'hi van acabar de llançar de cap. Fixem-nos per on va la televi- sió contemporània, quin és l'es- pectacle hegemònic en aquest mo- ment: ensenyar els sentiments sin- cers de les persones. Vivim en una televisió que fa espectacle de la sentimentalitat. Això es pot fer de maneres gairebé pornogràfiques, quan et diuen -sorpresa, sorpre- sa!- que allò que necessites és amor i que l'has de buscar qui sap

RAFA GIL

Dalt, a l'esquerra, el públic fa voleiar els tovallons. Dalt, a la dreta: Manu Dibango saluda el públic a l'inici de la seua actuació, que marcaria el ritme al llarg d'una nit dedicada a la diversitat cultural.

Dalt, a l'esquerra: Òscar Ribas i la filla del poeta Vicent Andrés Estellés presenten el 'Mural del País Valencià'. Foto centre: El periodista Josep Ramon Lluch amb Vicent Sanchis, director del diari *Avui*. Foto dreta: la periodista Gemma Nierga amb el també periodista Llibert Ferri al darrere.

Foto esquerra: el diputat d'Esquerra Unida del País Valencià, Ricardo Peralta, conversa animós amb Diego López Garrido. Foto centre: el dissenyador Enric Satué, en un moment del còctel. Foto dreta: el secretari general d'EUPV, Albert Taberner (esquerra), i Joan Romero, ex-conseller d'Educació de la Generalitat valenciana, comparteixen taula i potser parlen de l'"Ulivo" valencià.

Foto esquerra: Francesc de Paula Burguera (esquerra) amb Antoni Mir, president de l'Obra Cultural Balear. Foto esquerra: Manu Dibango, en un moment de la seua espectacular actuació.

on. Doncs uns premis literaris són un catàleg d'emocions. Oi que a la gent li agrada veure la gent emocionada per pantalla? Doncs allà tens uns guardonats emocionats, un públic que vibra, una ocasió de jugar amb aquests sentiments, enormement espectaculars. Aquí estava l'espectacle, però no s'hi va entrar prou. El senyor Vicenç es va quedar amb les ganes de saber per què l'Alfred Bosch està en aquests moments entre Split i Ljubljana, de què va la novel·la de l'Andròmina i què havia fet abans el seu autor, quina edat té en Josep Ballester i on viu... L'exploació, literària i emocional, dels guanya-

RAFA GIL

RAFA GIL

Dalt, a l'esquerra: Josep Pernau (en primer pla), degà del Col·legi de Periodistes de Catalunya. Segueix atentament un moment de l'espectacle musical.

Foto esquerra: ballarina del Gitanos de Rajastan (Índia), en un moment de la seua actuació. Foto dreta: Carles Campuzano, diputat de CIU al Parlament de Catalunya i membre de l'executiva de CDC, conversa a cau d'orella amb l'advocada Magda Oranich.

Foto esquerra: El conseller Xavier Pomés conversa amb el president de la República Àrab Sahariana Democràtica i secretari general del Front Polisari, Mohamed Abdelaziz, amb la presència de l'interpret d'aquest últim. Foto dreta: l'actriu Rosanna Pastor, presentadora de l'acte, acomiada la festa agafant l'estelada que li brinden els assistents als congressos.

dors es va trobar a faltar en aquests Octubre televisiu. Fins al punt que, per ganes de no voler semblar uns premis literaris convencionals, durant molta estona no semblaven uns premis literaris. I això no és necessàriament una virtut.

No sé a la senyora Maria, al senyor Vicenç li van agradar molt algunes coses –emocionals i emocionats– de l'espectacle televisiu dels Octubre. La Rosanna Pastor, ja ha quedat dit. La vibració emotiva d'alguns premiats, l'Ingrid Rubio, la directora del museu de Ceret, gairebé tots els guanyadors dels premis, tant els literaris com els altres. El millor espectacle tele-

visiu de la nit va ser el míting cridat per l'Eliseu Climent, absolutament extemporani, que no lligava gens ni amb el decorat ni amb el to de la festa, però que potser precisament per això transmetia la sensació de passió i emoció que nodreixen els millors espectacles. La moixeranga final, que cada vegada que la sents et posa la pell de gallina, i el pla mitjà de la Rosanna Pastor mig plorosa i el pla més obert de la mateixa presentadora apuntant-se a aguantar una estelada... I la gent. Sobretot la gent de les files del darrere. fent volejar els tovallons, sortint-se del guió, vivificant-lo, entrant per les esclaxes

de l'espectacle i esdevenint ell mateix l'espectacle. Un amic em deia fa uns anys que el que més li havia impressionat dels Premis Octubre eren unes senyorettes fantàstiques i mudadíssimes cridant "independència" al damunt d'una taula, amb vestit de nit i escot torbador. Doncs potser és això. No gens postís, real, jugant amb les emocions. L'emoció és l'espectacle. I la literatura, alguna cosa més que l'excusa. Si més no, per al senyor Vicenç, televident. Per a la senyora Maria, vés a saber. Però algú la coneix, la senyora Maria?

Vicenç Villatoro